

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2019. július 29.*

„Tagállami kötelezettségszegés – A 2006/123/EK irányelv, valamint az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikk megsértése – Az építőmérnöki, a szabadalmi ügyvivői és az állatorvosi társaságok székhelyére, jogi formájára, tulajdoni részesedésére és több ágazatot átfogó tevékenységeire vonatkozó korlátozások és követelmények”

A C-209/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2018. március 23-án

az **Európai Bizottság** (képviselik: G. Braun és H. Tserepa-Lacombe, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek

az **Osztrák Köztársaság** (képviseli: G. Hesse, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

támogatja:

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviseli kezdetben: T. Henze és D. Klebs, később: D. Klebs, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó fél,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: M. Vilaras tanácselnök, K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin (előadó) és N. Piçarra bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

- 1 Keresetében az Európai Bizottság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy az Osztrák Köztársaság – azzal, hogy az építőmérnöki és a szabadalmi ügyvivői társaságok székhelyével kapcsolatos követelményeket, az építőmérnöki, a szabadalmi ügyvivői és az állatorvosi társaságok jogi formájával és tulajdoni részesedésével kapcsolatos követelményeket, továbbá az építőmérnöki és a szabadalmi ügyvivői társaságok esetében a több ágazatot átfogó tevékenységekkel kapcsolatos korlátozást tartott fenn – nem teljesítette a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 376., 36. o.; helyesbítés: HL 2014. L 287., 33. o.) 14. cikkének 1. pontjából, 15. cikkének (1) bekezdéséből, 15. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjából, 15. cikkének (3) bekezdéséből és 25. cikkéből, valamint az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikkből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 2 A 2006/123 irányelv (9) preambulumbekkezdése ekként rendelkezik:

„Ez az irányelv csak azokra a követelményekre alkalmazandó, amelyek szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságot, illetve annak gyakorlását érintik. Ezért nem vonatkozik olyan követelményekre, mint a közúti közlekedési szabályok, a földterületek fejlesztésére és használatára vonatkozó szabályok, területrendezés [helyesen: területrendezési szabályok], építési szabványok, valamint az ilyen szabályoknak való nem megfelelés miatt kiszabott közigazgatási szankciók, amelyek nem szabályozzák vagy érintik kifejezetten a szolgáltatási tevékenységet, de amelyeket a szolgáltatóknak éppúgy be kell tartaniuk gazdasági tevékenységük végzése során, mint a magánemberként eljáró személyeknek.”

- 3 Ezen irányelv (22) preambulumbekkezdése a következőket írja elő:

„Az egészségügyi szolgáltatások ezen irányelv hatálya alól történő kizárása azokra az egészségügyi szakemberek által a betegek számára nyújtott egészségügyi és gyógyszerészeti szolgáltatásokra terjed ki, amelyek a betegek egészségi állapotának értékelésére, fenntartására vagy javítására irányulnak, amennyiben a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban az említett tevékenységeket a szabályozott egészségügyi foglalkozások számára tartják fenn.”

- 4 Az említett irányelv (40) preambulumbekkezdésének szövege a következő:

„A közérdeken alapuló kényszerítő indokok fogalmát, amelyre ezen irányelv egyes rendelkezései hivatkoznak, a Bíróság [az EK 43. és 49. cikkel] kapcsolatos joggyakorlatában fokozatosan dolgozta ki, és az továbbra is folyamatosan alakulhat. A fogalom a Bíróság joggyakorlatában elismerteknek megfelelően legalább a következő indokokat tartalmazza: [...] közegészségügy [...], a szolgáltatások igénybevevőinek védelme [...]”

- 5 A 2006/123 irányelv 2. cikke (2) bekezdése f) és l) pontjának szövege a következő:

„Ez az irányelv nem alkalmazandó a következő tevékenységekre:

[...]

- f) ellátási struktúráján belül vagy azon kívül biztosított egészségügyi szolgáltatások, függetlenül nemzeti szintű szervezésük vagy finanszírozásuk módjától, illetve attól, hogy köz- vagy magántulajdonban vannak-e;

[...]

- l) hivatalos kormányaktus útján kinevezett közjegyzők és bírósági végrehajtók által nyújtott szolgáltatások.”
- 6 Ezen irányelv 4. cikkének 2. pontja értelmében „szolgáltató” kifejezés ezen irányelv alkalmazásában bármely természetes személy, aki valamely tagállam állampolgára, vagy bármely, az EUMSZ 54. cikkben említett jogi személy, amely valamely tagállamban letelepedett, és aki vagy amely szolgáltatást kínál vagy nyújt.
- 7 Ugyanezen irányelv „Tiltott követelmények” címet viselő 14. cikkének 1. és 3. pontja a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok területükön a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságot vagy annak gyakorlását nem köthetik az alábbi feltételek bármelyikének való megfeleléshez:

1. közvetve vagy közvetlenül az állampolgárságon vagy társaságok esetében a létesítő okirat szerinti székhely helyén alapuló megkülönböztető követelmények, beleértve különösen az alábbiakat:
 - a) a szolgáltatóra, alkalmazottaira, a társaság tulajdonosaira vagy a szolgáltató igazgatósági vagy felügyelő testületeinek tagjaira vonatkozó állampolgársági követelmények,
 - b) olyan követelmény, hogy a szolgáltatónak, alkalmazottainak, a társaság tulajdonosainak vagy a szolgáltató igazgatósági vagy felügyelő testületei tagjainak az adott állam területén lakóhellyel kell rendelkezniük;

[...]

3. a szolgáltató elsődleges vagy másodlagos telephely közti választásának szabadságára vonatkozó korlátozások, különösen a szolgáltatót terhelő kötelezettség, hogy elsődleges telephelye az adott állam területén legyen, vagy a telephely formájának (képviselet, fióktelep vagy leányvállalat) szabad megválasztására vonatkozó korlátozások”.
- 8 A 2006/123 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése, (2) bekezdésének b) és c) pontja, valamint (3), (5) és (6) bekezdése a következőket mondja ki:

„(1) A tagállamok megvizsgálják, hogy jogrendszerük a (2) bekezdésben felsorolt követelmények bármelyikét előírja-e, és biztosítják, hogy bármely ilyen követelmény összeegyeztethető legyen a (3) bekezdésben meghatározott feltételekkel. A tagállamok az említett feltételekkel való összeegyeztethetőség érdekében kiigazítják törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseiket.

(2) A tagállamok megvizsgálják, hogy jogrendszerük a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságot vagy a szolgáltatási tevékenység gyakorlását az alábbi megkülönböztetésmentes [helyesen: hátrányos megkülönböztetéstől mentes] követelmények bármelyikének való megfeleléshez köti-e:

[...]

- b) a szolgáltató kötelezettsége meghatározott jogi formában való működésre;
- c) a társaság tulajdonlására vonatkozó követelmények;

[...]

(3) A tagállamok ellenőrzik, hogy a (2) bekezdésben említett követelmények megfelelnek-e az alábbi feltételeknek:

- a) hátrányos megkülönböztetés tilalma: a követelmények sem közvetlenül, sem közvetve nem lehetnek megkülönböztetőek [helyesen: hátrányosan megkülönböztetőek] az állampolgárság, vagy társaságok esetén a létesítő okirat szerinti székhely helye alapján;
- b) szükségesség: a követelményeket a közérdeken alapuló kényszerítő indoknak kell alátámasztania;
- c) arányosság: a követelményeknek alkalmasnak kell lenniük a célok teljesítésének biztosítására, nem haladhatják meg az adott cél teljesítéséhez szükséges mértéket, és nem válthatók ki más, ugyanazt az eredményt biztosító, kevésbé korlátozó intézkedéssel.

[...]

(5) A 39. cikk (1) bekezdésében előírt kölcsönös értékelő jelentésben a tagállamok meghatározzák az alábbiakat:

- a) azokat a követelményeket, amelyeket továbbra is fenn kívánnak tartani, és annak indoklása, hogy miért tekintik az adott követelményeket a (3) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelőnek;
- b) az eltörölt vagy enyhített követelményeket.

(6) 2006. december 28-tól a tagállamok nem vezethetnek be semmilyen új, a (2) bekezdésben felsoroltakkal megegyező típusú követelményt, kivéve ha a követelmény megfelel a (3) bekezdésben meghatározott feltételeknek.”

9 A 2006/123 irányelv 25. cikke a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltatókra ne vonatkozzanak olyan követelmények, amelyek egy adott konkrét tevékenység kizárólagos folytatására kötelezik őket, vagy amelyek különböző tevékenységek közös vagy partneri keretek között történő folytatását korlátozzák.

Ilyen követelmények azonban vonatkozhatnak a következő szolgáltatókra:

- a) a szabályozott szakmák, amennyiben ez az egyes szakmák sajátos természetének megfelelő szakmai etikai és magatartási szabályoknak való megfelelés biztosításához indokolt, valamint függetlenségük és pártatlanságuk biztosításához szükséges;
- b) minősítést, akkreditációt, műszaki ellenőrzést végző, vizsgálatokra vagy kísérletekre irányuló szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók, amennyiben ez függetlenségük és pártatlanságuk biztosításához indokolt.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés a) és b) pontjában említett szolgáltatók között engedélyezett több ágazatot átfogó tevékenységek végzése, a tagállamok biztosítják az alábbiakat:

- a) bizonyos tevékenységek közötti összeférhetetlenség és összeegyeztethetlenség elkerülése;
- b) a bizonyos tevékenységek gyakorlásához megkövetelt függetlenség és pártatlanság fennállása;
- c) a különböző tevékenységekre vonatkozó szakmai etikai és magatartási szabályok egymással való összeegyeztethetősége, különösen a szakmai titoktartás tekintetében.

(3) A 39. cikk (1) bekezdésében említett jelentésben a tagállamok megjelölik, hogy mely szolgáltatók tartoznak az e cikk (1) bekezdésében meghatározott követelmények hatálya alá, továbbá megadják e követelmények tartalmát, és azokat az okokat, amelyek alapján azokat indokoltnak tartják.”

Az osztrák jog

A ZTG

- 10 A Ziviltechnikergesetz (az építőmérnökökről szóló törvény, BGBl. 156/1994) jogvitára alkalmazandó változatának (BGBl. I, 50/2016, a továbbiakban: ZTG) „A társaság célja” címet viselő 21. §-ának szövege a következő:

„(1) Az alábbi rendelkezésekkel összhangban az építőmérnökök – kizárólag az építőmérnöki szakma állandó gyakorlása céljából – a gazdasági és munkaügyi minisztérium által megadott engedéllyel rendelkező közkereseti társaságokat, betéti társaságokat, korlátolt felelősségű társaságokat és részvénytársaságokat alapíthatnak [...].

(2) Az építőmérnöki társaságok maguk gyakorolják az építőmérnöki szakmát.

(3) Polgári jogi társaság kereskedőkkel való létrehozása kizárólag akkor engedélyezett, ha e kereskedők semmilyen végrehajtási feladatot nem végezhetnek. Az ilyen társaság nem tartozik e szövetségi törvény 2. szakaszában szereplő rendelkezések hatálya alá.”

- 11 A ZTG „Székhely és cégnév” címet viselő 25. §-a a következőket mondja ki:

„(1) Az építőmérnöki társaságoknak Ausztriában, a társaság valamely olyan tagja vagy a társaság igazgatótanácsa valamely olyan tagja irodájának székhelyén kell székhellyel rendelkezniük, amely tag ügyviteli és képviseleti jogokkal rendelkezik.

(2) Az építőmérnöki társaságoknak – az általános cégjogi rendelkezésekre is figyelemmel – cégnevüket az »építőmérnöki társaság« megjelöléssel kell kiegészíteniük. A »Ziviltechniker« [építőmérnök] szó »ZT«-ként rövidíthető.

(3) Az üzleti dokumentumokban fel kell tüntetni az ügyviteli és képviseleti jogokkal rendelkező valamennyi tag nevét és jogosultságait.”

- 12 E törvény 26. §-a előírja:

„(1) Az építőmérnöki társaság tagjai kizárólag természetes személyek, illetve szakmai engedéllyel rendelkező építőmérnöki társaságok lehetnek.

(2) A gyakorlatilag az építőmérnöki társasági engedélynek megfelelő tevékenységet végző kereskedők, az ilyen társaságok igazgatói, illetve ügyviteli és képviseleti jogokkal rendelkező tagjai nem lehetnek ezen építőmérnöki társaság tagjai.”

- 13 Az említett törvény 28. §-a kimondja:

„(1) Építőmérnöki társaság vezető tisztségviselői és képviseletre jogosult személyei csak olyan természetes személyek lehetnek, akik a társaságban tagok, érvényes felhatalmazással rendelkeznek, és együttesen a társaság több mint felének tulajdonjogával rendelkeznek. A több építőmérnök különféle műszaki felhatalmazását igénylő műveletek esetében a társaság alapszabályának minden esetben elő kell írnia, hogy a releváns műszaki felhatalmazással rendelkező vezető tisztségviselők együttesen járnak el.

(2) A szakmának az építőmérnöki társaság általi gyakorlásával kapcsolatos műszaki kérdéseket a társaság hatáskörrel rendelkező szervei körében kizárólag a felhatalmazásuk körében eljáró vezető tisztségviselők döntenek el. A döntés tárgyával kapcsolatban releváns műszaki felhatalmazással rendelkező tagok szándékával szemben semmilyen döntés nem hozható.

(3) A nem építőmérnök végzettséggel rendelkező tagokat szerződéssel kell kötelezni az etikai szabályok tiszteletben tartására.

(4) Amennyiben az építőmérnöki társaság bejegyzett személyegyesítő társaság, a nem a felhatalmazásuk körében eljáró tagok kizárólag kültagok lehetnek.

(5) Amennyiben az építőmérnöki társaság részvénytársaság, alapszabálya kizárólag névre szóló részvényeket írhat elő. A részvényátruházást a közgyűlésnek kell jóváhagynia. A közgyűlés kizárólag e szövetségi törvény rendelkezéseinek és az etikai szabályoknak a tiszteletben tartása esetén hagyhatja jóvá a részvényátruházást.”

A PAG

- 14 Az 1967. június 7-i Patentanwaltsgesetz (a szabadalmi ügyvivőkről szóló törvény, BGBl. 214/1967) jogvitára alkalmazandó változata (BGBl. I, 126/2013; a továbbiakban: PAG) 2. §-ának szövege a következő:

„(1) A szabadalmi ügyvivők jegyzékébe történő felvételhez bizonyítani kell a következő követelmények teljesülését:

- a) osztrák állampolgárság;
- b) jogképesség;
- c) ausztriai székhelyű iroda;
- d) műszaki vagy természettudományos területen osztrák egyetemen elvégzett, minimum ötéves képzés vagy az Európai Gazdasági Térség, illetve a Svájci Államszövetség területén található valamely egyetem egyenértékű képzésének elvégzését igazoló oklevél, vagy megfelelő külföldi oklevél elismerése;
- e) szakmai gyakorlat befejezése (3. §);
- f) legkorábban a szakmai gyakorlat vége előtt egy évvel szabadalmi ügyvivői vizsga sikeres teljesítése (8. és azt követő §-ok);
- g) a 21a. §-nak megfelelően felelősségbiztosítás.

(2) Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam vagy a Svájci Államszövetség állampolgársága az osztrák állampolgársággal egyenértékűnek tekintendő.

(3) A 16a. § (1) bekezdésében szereplő, a szabadalmi ügyvivői szakmára vonatkozó feltételeknek megfelelő személyek esetében az alkalmassági vizsga (15a. és 15b. §) az (1) bekezdés d)–f) pontjában szereplő követelmények helyébe lép.”

15 A PAG 29a. §-a a következőket írja elő:

„A szabadalmi ügyvivői szakma gyakorlásával foglalkozó társaságok esetében a következő követelményeknek kell mindenkor teljesülniük:

1. A tagok kizárólag az alábbiak lehetnek:

- a) szabadalmi ügyvivők,
- b) a társaságban tagsággal rendelkező szabadalmi ügyvivő házastársa, illetve bejegyzett élettársa és gyermekei,
- c) a szabadalmi ügyvivői szakma gyakorlásával felhagyó egykori szabadalmi ügyvivők, akik a szakma gyakorlásával való felhagyáskor tagsággal rendelkeztek a társaságban, vagy akik irodáját a társaság átvette,
- d) az elhunyt szabadalmi ügyvivő túlélő házastársa, illetve bejegyzett élettársa és gyermekei, ha a szabadalmi ügyvivő a halálakor a társaságban tagsággal rendelkezett, vagy ha a túlélő házastársa, illetve bejegyzett élettársa és gyermekei a cég tevékenységének folytatása céljából szabadalmi ügyvivővel társulnak,
- e) az egy vagy több személy által létrehozott osztrák magánalapítványok, amelyek kizárólagos célja az a)–d) pontban említett személyek támogatása.

2. A szabadalmi ügyvivők kizárólag személyes felelősséggel rendelkező tagokként, illetve – korlátolt felelősségű társaságok esetén – képviseleti és ügyviteli jogokkal felruházott tagokként lehetnek a társaság tagjai. Az 1. pont b)–e) pontjában említett tagok kizárólag kültagokként, valamint képviseleti és ügyviteli jogokkal nem rendelkező tagokként, illetve csendestársakként lehetnek a társaság tagjai. A társaság bevételeiből vagy nyereségéből kizárólag a tagok részesülhetnek.

3. A szabadalmi ügyvivői szakma gyakorlásának abbahagyása [48. §, (1) bekezdés, c) pont] nem képezi akadályát a társaságbeli tagságnak, megakadályozza azonban a képviseleti és ügyviteli jogok gyakorlását.

4. A házastársak vagy bejegyzett élettársak [1. pont, b) alpont] kizárólag a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat fennállása alatt, a gyermekek [1. pont, b) és d) alpont] kizárólag 35 éves korig lehetnek a társaság tagjai, ezt követően mindaddig, amíg a szabadalmi ügyvivői szakma gyakorlására felkészülnek.

5. Saját jogosultságaival minden tag kötelezően a saját nevében és a saját javára rendelkezik; tilos valamely tag jogosultságainak másra bízása és más általi gyakorlása.

6. A társaság tevékenységének a szabadalmi ügyvivői szakma gyakorlására – ennek körében a szükséges kiegészítő tevékenységekre és a társaság eszközeinek kezelésére – kell korlátozódnia.

7. A társaság legalább egy szabadalmi ügyvivő tagjának a társaság székhelyén kell irodáját kialakítania. A 25a. §-t a fióktelepek létrehozására megfelelően alkalmazni kell.

8. A szabadalmi ügyvivő kizárólag egy társaságnak lehet tagja; a társaság alapító okirata azonban előírhatja, hogy a társaságban tagsággal rendelkező szabadalmi ügyvivő a társaságon kívül is gyakorolhatja a szabadalmi ügyvivői szakmát. Tilos a szabadalmi ügyvivők társaságainak más olyan társulásokban való részvétele, amelyek célja valamely szakma együttes gyakorlása.

9. A társaságban részesedéssel rendelkező valamennyi szabadalmi ügyvivőt fel kell jogosítani arra, hogy a társaságot egyedül képviselje és annak ügyvitelét egyedül ellássa. Az összes többi tagot ki kell zárni a képviseletből és az ügyvitelből.

10. A szabadalmi ügyvivők korlátolt felelősségű társasági formában működő társaságában a szabadalmi ügyvivő tagoktól eltérő személyek nem nevezhetők ki vezető tisztségviselőnek. A szabadalmi ügyvivői társaságokban érvényesen nem adható sem általános, sem különös ügyvezetési meghatalmazás.

11. A társaság akaratának kialakításakor a szabadalmi ügyvivőknek meghatározó befolyással kell rendelkezniük. A társaságban részesedéssel rendelkező szabadalmi ügyvivőt a tagok (taggyűlés) utasítása, illetve hozzájárulása nem kötheti.”

A TÁG

- 16 Az 1974. december 13-i Tierärztegesetz (az állatorvosokról szóló törvény, BGBl. 16/1975) jogvitára alkalmazandó változatának (BGBl. I, 66/2016; a továbbiakban: TÄG) 15a. §-a kimondja:

„(1) Állatorvosi rendelőt, illetve állatorvosi magánklinikát kizárólag a szakmai engedéllyel rendelkező állatorvosok, illetve olyan társaságok üzemeltethetnek, amelyek tagjai szakmai engedéllyel rendelkező állatorvosok. Az állatorvosi társaságokban a nem szakmabeli személyek kizárólag csendestagokként vehetnek részt. Amennyiben a korlátolt felelősségű társaság létesítésekor fióktelepekről is rendelkeznek, biztosítani kell, hogy a felelős vezető csak állatorvos tag lehessen, aki csak egyetlen fióktelep vezetését láthatja el, és akinek lényeges részesedéssel kell rendelkeznie a társaságban.

(2) Az állatorvosi magánklinika felelős vezetését (igazgatását) szakmai engedéllyel rendelkező olyan állatorvosnak kell ellátnia, aki engedéllyel rendelkezik arra, hogy rendelőjében gyógyszertert üzemeltessen.”

A pert megelőző eljárás

- 17 2014. július 4-én a Bizottság adminisztratív levelet küldött az Osztrák Köztársaságnak, amelyben információkat kért a nemzeti jogszabályban az építőmérnöki, a szabadalmi ügyvivői és az állatorvosi társaságokkal kapcsolatban a székhely, a jogi forma és a tulajdoni részesedés tárgyában előírt követelményekre, valamint a több ágazatot átfogó tevékenységekkel kapcsolatos korlátozásokra vonatkozóan.
- 18 Az Osztrák Köztársaság 2014. október 9-i levelében válaszolt, amelyben továbbította a Bizottság számára a PAG módosítására vonatkozó tervezetet, amelyet ugyanakkor nem fogadott el az osztrák jogalkotó.
- 19 2014. december 5-én a Bizottság megindította az EU Pilot eljárást, amely keretében további kérdéseket tett fel az Osztrák Köztársaságnak, amelyekre az 2015. február 13-án válaszolt.
- 20 2015. június 19-én a Bizottság felszólító levelet küldött az Osztrák Köztársaságnak.
- 21 2015. szeptember 18-án ez a tagállam válaszolt erre a levélre.
- 22 2015. október 5-én találkozóra került sor a Bizottság és az Osztrák Köztársaság között a 2015. szeptember 18-i levél tartalmának megvitatása céljából. E találkozót követően ez a tagállam 2015. október 23-án kiegészítő levelet küldött, amelyhez csatolta a ZTG módosításának tervezetét. Ennek a módosításnak fel kellett volna függesztenie az építőmérnöki társaságok esetében a székhelyre vonatkozó követelményt, és 2016 második negyedében kellett volna hatályba lépnie. Szó volt a székhely

kapcsolatban a szabadalmi ügyvivői társaságokra vonatkozó követelmény módosításáról is, de a szövegtervezet – a Bizottság szerint – továbbra is a 2006/123 irányelv 14. cikke 1. pontjának b) alpontjával és az EUMSZ 49. cikkel ellentétes értelmezésnek engedett teret. Ezen túlmenően bejelentették a TÄG módosítását, amely 2016. augusztus 1-jén lépett hatályba.

- 23 2016. február 26-án a Bizottság indokolással ellátott véleményt küldött az Osztrák Köztársaságnak, abban azonban nem hivatkozott azokra a követelményekre, amelyek módosítását – az építészek és a mérnöktanácsadók esetében a székhelyet illetően – bejelentették.
- 24 Az Osztrák Köztársaság 2016. április 22-i levelében válaszolt, amelyben a szabadalmi ügyvivői társaságokkal kapcsolatos módosításokra – különösen a székhelyre vonatkozó követelményekkel és a szabadalmi ügyvivőknek az e társaságokban fennálló „meghatározó befolyásával” kapcsolatos rendelkezések átfogalmazására – tett javaslatot. Az építőmérnöki és az állatorvosi társaságokat illetően ez a tagállam fenntartotta azon korábbi álláspontját, amely szerint nincs szükség módosításra. Emellett nem szüntették meg a székhellyel kapcsolatban az építőmérnöki társaságokra vonatkozó követelményt.
- 25 E fejleményekre figyelemmel a Bizottság 2016. november 17-én indokolással ellátott kiegészítő véleményt intézett az Osztrák Köztársasághoz.
- 26 2016 decemberében és 2017 februárjában két találkozóra került sor a Bizottság és az Osztrák Köztársaság között az építőmérnöki társaságok tárgyában. E találkozók alkalmával ez a tagállam vállalta, hogy megszünteti a székhellyel kapcsolatos követelményeket, és hogy bevezet néhány módosítást a tulajdoni részesedésre és a több ágazatot átfogó tevékenységekre vonatkozó korlátozásokra vonatkozó rendelkezésekkel kapcsolatban.
- 27 Az Osztrák Köztársaság az indokolással ellátott kiegészítő véleményre két – 2017. január 17-i és 2017. március 13-i – levelében válaszolt. Ez a tagállam megerősítette, hogy ugyan továbbra is kész módosítani a ZTG 25. §-ának (1) bekezdését, de ez lehetetlennek bizonyul az érintett érdekcsoportok miatt. Az Osztrák Köztársaság kijelentette, hogy emellett kész a PAG és a TÄG észszerű határidőn belüli módosítására és a tárgyalások folytatására. 2017. március 10-én a tudományügyi, kutatási és gazdasági miniszter a ZTG módosításaira irányuló javaslatot is megküldte a Bizottságnak, a Bizottság azonban úgy vélte, hogy ezek a módosítások nem elegendőek ahhoz, hogy orvosolják e jogszabály uniós joggal való összeegyeztethetlenségét.
- 28 2017. október 11-én az Osztrák Köztársaság újabb kiegészítő észrevételeket küldött a Bizottságnak, amelyekhez csatolta az új ZTG tervezetét, amely állítólag figyelembe vette a Bizottság fenntartásait. A Bizottság ugyan elismeri, hogy ez a tervezet előírta a székhellyel kapcsolatban az építőmérnöki társaságokra vonatkozó követelmény megszüntetését, a Bizottság által kifejezett többi fenntartást azonban nem tudta felszámolni. Az említett tervezetet ráadásul a mai napig nem terjesztették elfogadás céljából az osztrák parlament elé.
- 29 E körülmények között a Bizottság megindította a jelen kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet.

A keresetről

Az alkalmazandó rendelkezésekről

A felek érvei

- 30 A 2006/123 irányelv alkalmazhatóságát illetően a Bizottság elutasítja az Osztrák Köztársaság által a pert megelőző eljárás során és a Bíróság előtt fenntartott álláspontot, amely szerint az építőmérnökök és az állatorvosok tevékenységei nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá.
- 31 Ami az építőmérnökök – mint felesküdtött személyek – tevékenységeit illeti, a Bizottság előadja, hogy az említett irányelv 2. cikke (2) bekezdésének 1) pontja értelmében az irányelv nem vonatkozik a „hivatalos kormányaktus útján kinevezett közjegyzők és bírósági végrehajtók által nyújtott szolgáltatásokra”. Márpedig az a körülmény, hogy az építőmérnökökhöz hasonló más szakmai csoportok közokiratokat is létrehozhatnak, ezeket az okiratokat nem zárja ki automatikusan ugyanezen irányelv hatálya alól. Ez az intézmény emellett úgy véli, hogy Ausztriában a szövetségi állam, a Landok és a községek biztosítják a területrendezést és -tervezést, ennél fogva az, hogy az építőmérnökök e tervek kidolgozásában műszaki támogatást nyújtanak a regionális és helyi önkormányzatok számára, nem jelenti azt, hogy az általuk nyújtott szolgáltatásokra ne vonatkozna a 2006/123 irányelv. A Bizottság ezért úgy véli, hogy a ZTG nem képez az ezen irányelv hatálya alól kizárt szabályozást.
- 32 Az állatorvosok tevékenységeit illetően a Bizottság hangsúlyozza, hogy az egészségügyi szolgáltatásoknak a 2006/123 irányelv hatálya alóli, az irányelv 2. cikke (2) bekezdésének f) pontjában előírt kizárása csak az emberi egészségre irányuló szolgáltatásokra vonatkozik, az állatorvosok által nyújtott szolgáltatásokra viszont nem.
- 33 Az Osztrák Köztársaság azzal érvel, hogy az építőmérnökök – legalábbis az okiratok hitelesítésével kapcsolatos tevékenység keretében – az állam képviselőiként járnak el. Ez a tagállam úgy véli, hogy e tevékenységgel összefüggésben az építőmérnökök jogállása – a nemzeti jog értelmében – a közjegyzők jogállásához hasonló. Ebből azt a következtetést vonja le, hogy az építőmérnökök – legalábbis az okiratok hitelesítésével kapcsolatos tevékenységet illetően – a 2006/123 irányelv 2. cikke (2) bekezdése 1) pontjának hatálya alá tartoznak. Ami az állatorvosokat illeti, az említett tagállam az ő tevékenységeiket lényegében az egészségügyi szakemberekéihez hasonlítja.

A Bíróság álláspontja

- 34 Elsősorban, a 2006/123 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének 1) pontja értelmében ez az irányelv nem vonatkozik a hivatalos kormányaktus útján kinevezett közjegyzők és bírósági végrehajtók által nyújtott szolgáltatásokra. Az építőmérnököket azonban egyáltalán nem említi ez a rendelkezés.
- 35 Márpedig – mivel a kivételeket megszorítóan kell értelmezni – meg kell állapítani, hogy a 2006/123 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének 1) pontját akként kell értelmezni, hogy e rendelkezés hatálya alá kizárólag az ott kifejezetten felsorolt szolgáltatások tartoznak. E körülmények között nem lehet helyt adni az Osztrák Köztársaság azon érvének, amely szerint előfordulhat, hogy az építőmérnököknek okiratokat kell hitelesíteniük, és hogy e tevékenység esetében őket a közjegyzőkhöz lehet hasonlítani.
- 36 Ennél fogva nem állapítható meg, hogy az építőmérnöki szakma – a 2006/123 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének 1) pontja értelmében – nem tartozik az irányelv hatálya alá.
- 37 Másodsorban, a 2006/123 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének f) pontjából következik, hogy az „egészségügyi szolgáltatások” kifejezetten nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá. Ezen irányelv (22) preambulumbekzdése értelmében azonban az e kizárás tárgyát képező szolgáltatások azok az

„egészségügyi szakemberek által a betegek számára nyújtott szolgáltatások, amelyek a betegek egészségi állapotának értékelésére, fenntartására vagy javítására irányulnak”, ami azt jelenti, hogy azokat emberi élőlények részére nyújtják (2018. március 1-jei CMVRO ítélet, C-297/16, EU:C:2018:141, 39. pont).

- 38 Mivel a kivételeket megszorítóan kell értelmezni, az említett irányelv 2. cikke (2) bekezdésének f) pontját akként kell értelmezni, hogy az kizárólag az emberi egészségre irányuló szolgáltatásokra vonatkozik.
- 39 Ebből következik, hogy nem állapítható meg, hogy az állatorvosi szakma – a 2006/123 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében – nem tartozik az irányelv hatálya alá.
- 40 A fenti indokolás tükrében meg kell állapítani, hogy a 2006/123 irányelvet mind az építőmérnökök, mind pedig az állatorvosok tevékenységeire alkalmazni kell. E körülmények között – és amennyiben a Bizottság azt rója fel az Osztrák Köztársaságnak, hogy nem teljesítette sem az ezen irányelv, sem pedig az EUMSZ 49. cikk bizonyos rendelkezéseit – mindenekelőtt a szóban forgó nemzeti szabályozást kell az említett irányelv rendelkezéseire figyelemmel megvizsgálni azt megelőzően, hogy adott esetben e szabályozásnak az EUMSZ 49. cikk rendelkezéseire figyelemmel történő vizsgálatát el kellene végezni.

A 2006/123 irányelv 14. cikkének megsértésével kapcsolatos kifogásról

A felek érvei

- 41 A Bizottság azzal érvel, hogy az építőmérnöki és a szabadalmi ügyvivői társaságok székhelyével kapcsolatos nemzeti rendelkezések sértik a 2006/123 irányelv 14. cikkét és az EUMSZ 49. cikket.
- 42 Konkrétabban: az építőmérnöki társaságokat illetően ez az intézmény azt állítja, hogy a ZTG 25. §-ának (1) bekezdése ellentétes a 2006/123 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének b) pontjával, amennyiben az előbbi rendelkezés nemcsak azt követeli meg, hogy az építőmérnöki társaságok, hanem hogy a vezető tisztségviselőként és képviselőként eljáró legalább egy tagjuk Ausztriában rendelkezzen székhellyel. Ezen intézmény szerint a ZTG 25. §-ának (1) bekezdése hátrányos megkülönböztetést eredményez, amennyiben megtiltja az Osztrák Köztársaságtól eltérő tagállamban székhellyel rendelkező építőmérnöki társaságok számára, hogy ebben a tagállamban kínálják szolgáltatásaikat. Márpedig a 2006/123 irányelv 14. cikke alapján nem igazolható egy ilyen korlátozás.
- 43 A Bizottság ezenfelül – a szabadalmi ügyvivői társaságokat illetően – azzal érvel, hogy egyrészt a PAG 29a. §-ának 7. pontjából kitűnik, hogy a szabadalmi ügyvivői társaság legalább egyik tagjának e társaság székhelyén kell az irodájának székhelyét létrehoznia. A PAG 2. cikke (1) bekezdésének c) pontjából másrészt kitűnik, hogy a szabadalmi ügyvivők jegyzékébe történő felvételhez bizonyítani kell, hogy az iroda székhelye Ausztriában van. Ezen intézmény szerint ebből következik, hogy a szabadalmi ügyvivői társaságoknak és tagjaiknak Ausztriában kell székhellyel rendelkezniük, ami a szolgáltatónak és a társaság tagjainak székhelyén alapuló hátrányos megkülönböztetéshez hasonlítható. A Bizottság úgy véli, hogy a PAG említett rendelkezései közvetlenül a valamely társaság létesítő okirat szerinti székhelyén, közvetetten pedig a tagok állampolgárságán alapuló hátrányos megkülönböztetést képeznek.
- 44 A Bizottság hozzáfűzi, hogy az Osztrák Köztársaság által bejelentett jogalkotási módosítások közül semelyiket nem hajtották végre, valamint hogy a szabadalmi ügyvivői társaságok esetében a javasolt módosítások nem szüntetnék meg az uniós jogsértéseket.
- 45 Az Osztrák Köztársaság vitatja a felrótt kifogást, és előadja, hogy az építőmérnöki társaságokat illetően 2017. október 11-én egyértelműen közölte a Bizottsággal a ZTG reformtervezetét, ekként pedig kifejezte az e törvény 25. §-a (1) bekezdésének törlésére irányuló szándékát. Ez a tagállam úgy véli,

hogy az ezzel kapcsolatban felrótt kötelezettségszegés nem megalapozott, figyelemmel különösen arra, hogy az e tervezet végrehajtásában bekövetkező késedelem nem csupán az osztrák választásoknak tudható be, hanem annak is, hogy a Bizottság nem reagált arra a 2017. március 10-i elektronikus levélre, amelyben az említett tagállam konkrét javaslatokat tett a ZTG reformjára.

- 46 A szabadalmi ügyvivői társaságokat illetően az Osztrák Köztársaság tájékoztatja a Bíróságot a PAG módosítására irányuló új jogalkotási javaslatokról, és azzal érvel, hogy – egy módosító törvény elfogadása céljából – 2018 nyara előtt jogalkotási eljárást szándékozik indítani.

A Bíróság álláspontja

- 47 Előjáróban meg kell állapítani, hogy az Osztrák Köztársaság a kifogás vitatására szorítkozik, és azt állítja, hogy javaslatot tett a jogalkotási módosításokra, ugyanakkor nem vitatja, hogy ezek a módosítások a jelen kereset benyújtásáig még mindig nem léptek hatályba.
- 48 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a kötelezettségszegés fennállását a szóban forgó tagállamban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni, és hogy a későbbi változásokat a Bíróság nem veheti figyelembe (2018. november 28-i Bizottság kontra Szlovénia ítélet, C-506/17, nem tették közzé, EU:C:2018:959, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 Márpedig a jelen ügyben nem vitatott, hogy az Osztrák Köztársasággal szemben megállapított határidő lejártakor a szóban forgó nemzeti jogszabályban előírt követelmények még mindig hatályban voltak.
- 50 Ennek pontosítását követően – a Bizottsághoz hasonlóan – meg kell állapítani, hogy a jelen kifogás keretében vitatott nemzeti rendelkezésekből következik az egyrészt az építőmérnöki társaságokra és legalább egy tagjukra vagy igazgatótanácsuk legalább egy tagjára, másrészt pedig a szabadalmi ügyvivői társaságokra háruló azon kötelezettség, hogy Ausztriában rendelkezzenek székhellyel.
- 51 Márpedig ezek a rendelkezések – amennyiben ezeket a társaságokat arra kötelezik, hogy a nemzeti területen rendelkezzenek létesítő okirat szerinti székhellyel – közvetlenül a létesítő okirat szerinti székhelyre alapított, a 2006/123 irányelv 14. cikkének 1. pontja szerinti követelményt írnak elő. Egyebekben az a kötelezettség, hogy egy építőmérnöki társaság legalább egyik tagja vagy igazgatótanácsának legalább egy tagja Ausztriában létesítsen irodát, lényegében az ezen irányelv 14. cikke 1. pontjának b) alpontja szerinti, a nemzeti területen való lakóhellyel rendelkező követelményének minősül.
- 52 A 2006/123 irányelv 14. cikke tiltja, hogy a tagállamok a területükön a szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságot vagy annak gyakorlását az e cikk 1–8. pontjában felsorolt feltételek bármelyikének való megfeleléshez kössék, így előírja számukra, hogy elsődlegesen és módszeresen eltöröljék ezeket a követelményeket. Ezen túlmenően az ezen irányelv 14. cikkében felsorolt követelmények nem igazolhatók (2015. június 16-i Rina Services és társai ítélet, C-593/13, EU:C:2015:399, 28. pont).
- 53 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a 2006/123 irányelv 14. cikkének megsértésével kapcsolatos kifogás megalapozott.

A 2006/123 irányelv 15. cikkének megsértésével kapcsolatos kifogásról

A felek érvei

- 54 A Bizottság az építőmérnöki, a szabadalmi ügyvivői és az állatorvosi társaságokra vonatkozó, a jogi formával és a tulajdoni részesedéssel kapcsolatos nemzeti követelményeket illetően előadja, hogy azok sértik a 2006/123 irányelv 15. cikkének (1) bekezdését, (2) bekezdésének b) és c) pontját, (3) bekezdését, valamint az EUMSZ 49. cikket, továbbá hogy e követelmények megakadályozzák az e szakmák körébe tartozó, az Osztrák Köztársaságtól eltérő tagállamokból származó új szolgáltatók letelepedését. A Bizottság szerint ezek a követelmények az ilyen tagállamokban letelepedett szolgáltatók esetében korlátozzák annak lehetőségét, hogy Ausztriában fióktelepet hozzanak létre, ha szervezeti struktúrájukat nem igazítják ezekhez a követelményekhez. Ezen intézmény álláspontja szerint továbbá ezek a követelmények az Ausztriában letelepedett szolgáltatók számára is akadályokat képeznek.
- 55 A Bizottság egyrészt úgy véli, hogy az a nemzeti szabály, amely szerint egy szakmai társaság többségi részesedésével természetes személyeknek kell rendelkezniük, azt jelenti, hogy az ilyen társaság feletti ellenőrzést jogi személyek nem gyakorolhatják. Az ilyen típusú szakmai társaság – a Bizottság szerint – nem lehet másik társaság leányvállalata. Ez az intézmény azt a következtetést vonja le, hogy egy, az Osztrák Köztársaságtól eltérő tagállamban letelepedett ilyen szakmai társaság nem hozhat létre Ausztriában ugyanezeket a szolgáltatásokat kínáló leányvállalatot. A Bizottság másrészt előadja, hogy a jogi formára és a tulajdoni részesedésre vonatkozó követelmények a gyakorlatban bonyolulttá teszik ausztriai székhely létesítését.
- 56 Konkrétabban az építőmérnöki társaságokat illetően a Bizottság emlékeztet arra, hogy a ZTG 26. §-ának (1) bekezdése értelmében kizárólag természetes személyek és szakmai engedéllyel rendelkező építőmérnöki társaságok lehetnek építőmérnöki társaság tagjai. Emellett emlékeztet arra, hogy a ZTG 28. §-ának (1) bekezdése előírja, hogy az ilyen társaság többségi részesedésével építőmérnököknek kell rendelkezniük, valamint hogy ők azok, akiket az érintett építőmérnöki társaság vezető tisztségviselőinek és képviselőire jogosult személyeinek ki lehet nevezni.
- 57 A Bizottság álláspontja szerint az építőmérnöki társaságokra alkalmazandó, a jogi formára és a tulajdoni részesedésre vonatkozó követelményeket nem igazolhatja az a körülmény, hogy az építészek és a mérnökök bizonyos tevékenységei nemcsak a ZTG, hanem a Gewerbeordnung (a kisipari, kereskedelmi és ipari tevékenységek szabályzata, a továbbiakban: GewO) szerinti rendszerben is végezhető, mivel az építőmérnökök fokozott tiszteletet élveznek, hírnevük pedig jobb, mint az ugyanezeket a szolgáltatásokat a GewO szerinti rendszer keretében nyújtó személyeké. Ennélfogva – ezen intézmény szerint – piacra jutással szembeni korlátozást képezne az, ha az Osztrák Köztársaságtól eltérő tagállamban letelepedett társaságok kötelesek lennének úgy dönteni, hogy a tevékenységet kereskedőként végzik, ahelyett, hogy azt a fokozott jóhírnévvel bíró szabadfoglalkozású tevékenységként végeznék.
- 58 A szabadalmi ügyvivői és az állatorvosi társaságokat illetően a Bizottság megjegyzi, hogy a pert megelőző eljárás során az Osztrák Köztársaság nem vitatta a korlátozás fennállását, de annak állítására szorítkozott, hogy a szóban forgó intézkedések igazoltak és arányosak.
- 59 A Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó nemzeti követelmények nem igazoltak és nem is arányosak.
- 60 Először is, az építőmérnöki társaságokat illetően a Bizottság azzal érvel, hogy a jogi formára és a részesedésre vonatkozó követelményeket nem igazolhatják az építőmérnökök függetlenségének védelmével, a szolgáltatások minőségének garantálásával, valamint a fogyasztók védelmével kapcsolatos célkitűzések, és nem igazolhatja azt a többi közérdekű cél, például a munkálatok megtervezésével és kivitelezésével kapcsolatos tevékenységek folyamatos elkülönítésének szükségessége sem. Ezen

intézmény álláspontja szerint ugyanis az osztrák rendszer már tartalmaz az ilyen célkitűzések elérésére szolgáló intézkedéseket, például az összeférhetetlenség elkerülését célzó magatartási szabályokat, és az érintett szakmába tartozó emberek esetében a biztosításra és a garanciára vonatkozó rendelkezések előírását.

- 61 A ZTG ezenfelül – a Bizottság szerint – már tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek megakadályozzák, hogy sérüljön az építőmérnökök függetlensége. Ez az intézmény emlékeztet arra egyfelől, hogy a ZTG 28. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy a szakma gyakorlásával kapcsolatos műszaki kérdésekben kizárólag a műszaki felhatalmazással rendelkező tagok döntenek, valamint másfelől, hogy a ZTG 28. §-ának (3) bekezdése megköveteli, hogy a nem építőmérnök tagokat szerződéssel kell kötelezni az etikai szabályok tiszteletben tartására.
- 62 Másodszor, a szabadalmi ügyvivői társaságokat illetően, a Bizottság előadja, hogy a PAG 29a. §-ának 1. pontjából kitűnik, hogy csak maguk a szabadalmi ügyvivők, családtagjaik, valamint az e természetes személyek által létrehozott alapítványok rendelkezhetnek részesedéssel egy ilyen társaságban. Ráadásul az említett cikk 2. pontja értelmében a szabadalmi ügyvivőktől eltérő személyek nem játszhatnak alapvető szerepet a szabadalmi ügyvivői társaságban, e cikk 11. pontja szerint pedig a szabadalmi ügyvivőknek meghatározó befolyással kell rendelkezniük a társaságban, és őket a megbízatásuk gyakorlása során más tagok nem utasíthatják.
- 63 Az említett intézmény álláspontja szerint ezeket a követelményeket nem igazolhatja sem a tanácsadási szolgáltatás és a jó minőségű képviselet fogyasztók számára történő biztosítására, sem pedig a szabadalmi ügyvivők szakmai függetlenségének és tevékenységeik bizalmosságának védelmére irányuló közérdekű cél.
- 64 A Bizottság szerint ugyanis ezek a követelmények meghaladják a függetlenségre és a bizalmosságra irányuló célkitűzés eléréséhez szükséges mértéket.
- 65 A Bizottság ezen túlmenően úgy véli, hogy a fogyasztók védelmét célzó szigorú etikai szabályok és a biztosítással kapcsolatos rendelkezések – például a PAG 21a. §-a – elegendőek az Osztrák Köztársaság által kitűzött célkitűzések eléréséhez. Emellett a szóban forgó követelmények nem koherensek, amennyiben az osztrák jogszabály megengedi, hogy a szabadalmi ügyvivő családtagjai a szabadalmi ügyvivői társaság tagjaivá váljanak, holott ezt a lehetőséget nem írja elő az Osztrák Köztársaságtól eltérő tagállamokban letelepedett társaságok számára. Ez az intézmény hozzáfűzi, hogy a PAG 29a. §-ának 11. pontjában fellelhető, a szabadalmi ügyvivői társaságok akaratának kialakításakor a szabadalmi ügyvivők meghatározó befolyásával kapcsolatos pontatlanság rendkívül megszorító értelmezés előtt nyitja meg az utat.
- 66 Harmadszor, az állatorvosi társaságokat illetően a Bizottság azzal érvel, hogy a TÄG 15a. §-ának (1) bekezdése értelmében állatorvosi rendelőt, illetve állatorvosi magánklinikát kizárólag a szakmai engedéllyel rendelkező állatorvosok, illetve az ilyen állatorvosok társaságai üzemeltethetnek. Ráadásul az állatorvosi társaságok tagjainak képesítéssel rendelkező állatorvosoknak kell lenniük, a nem szakmabeli személyek pedig kizárólag csendestársakként vehetnek részt az ilyen társaságokban. A Bizottság emellett megjegyzi, hogy kizárólag az állatorvosi társaságban lényeges részesedéssel rendelkező állatorvos lehet a társaság fióktelepének felelős vezetője, és hogy csak egyetlen fióktelep vezetését láthatja el.
- 67 A Bizottság álláspontja szerint az állatorvosok fokozott függetlensége és a közegészségügy védelme elérhető az azon követelménynél kevésbé szigorú intézkedésekkel, amely szerint az állatorvosoknak az állatorvosi társaságokban a szavazati jogok 100%-ával kell rendelkezniük, és amely követelmény a letelepedés szabadságának aránytalan korlátozását képezi. Ez az intézmény úgy véli, hogy ha az állatorvosok a tőke egy, az érintett állatorvosi társaság feletti ellenőrzés gyakorlásának biztosításához

elegendő részének birtoklása révén meghatározó befolyást tudnak gyakorolni, akkor nem lehet megtiltani a nem szakmabeli személyek számára, hogy az ilyen társaságban a tőke korlátozott, az említett ellenőrzést nem akadályozó részével rendelkezzenek.

- 68 A Bizottság úgy véli, hogy az állatorvosok etikai és magatartási szabályai, valamint e szabályok tiszteletben tartásának szigorú – különösen az állatorvosok osztrák kamarája általi – felügyelete rugalmasabb eszközöket képez a közegészségügy védelmének és e szakma tagjai függetlenségének garantálásához. Ez az intézmény emellett azt javasolja, hogy a nemzeti szabályozás a tőke kizárólagos tulajdonának megkövetelése helyett előírhatná, hogy az állatorvosi társaságokban fennálló szavazati jogok csupán többségének kell állatorvosok tulajdonában állnia. Emellett meg lehetne követelni, hogy az állatorvosi társaságok lépjenek be az állatorvosi kamarába, ami megkönnyíthetné e társaságok felügyeletét.
- 69 Az Osztrák Köztársaság az építőmérnöki társaságokat illetően azzal érvel, hogy a tervezési és kivitelezési funkciók szigorú elkülönítése az építőmérnökök által nyújtott szaktanácsadással és az általuk kidolgozott okiratokkal kapcsolatos objektivitás, függetlenség és jogbiztonság garantálását célozza. Ezen túlmenően ez a tagállam azzal érvel, hogy építőmérnöki szolgáltatásokat a GewO alapján mérnöki irodák vagy építőmesterek is nyújthatnak, ily módon nem állítható, hogy korlátozott volna az ilyen szolgáltatások nyújtásának lehetősége. A 2006/123 irányelv ugyan a szolgáltatásnyújtás szabadságának szabályozására irányul, ez – az említett tagállam szerint – nem változtat azon, hogy az irányelv nem szabályozza azt a szakmai címet, amely alapján, sem pedig azt a szakmát, amely keretében a szolgáltatás nyújtható.
- 70 Az Osztrák Köztársaság azzal érvel, hogy a ZTG alapján gyakorolható egyetlen olyan tevékenység, amely a GewO értelmében nem végezhető, az okiratok hitelesítésével kapcsolatos tevékenység. E tagállam szerint – amellett, hogy legalábbis e tevékenységgel összefüggésben az építőmérnökök a 2006/123 irányelv 2. cikke (2) bekezdése 1) pontjának hatálya alá tartoznak – az e szakmával kapcsolatban előírt követelmények mindenestre közérdekű célt szolgálnak, különösen a fogyasztók védelmének biztosítása tekintetében.
- 71 Amellett, hogy a GewO keretében az építőmérnökök által nyújtottakkal azonos szolgáltatásokat lehet nyújtani, az Osztrák Köztársaság azzal érvelt, hogy javaslatot tett a ZTG 26. §-ának módosítására azzal a céllal, hogy megszüntesse a felrótt kifogást. Ez a tagállam ugyanakkor úgy véli, hogy a ZTG 28. §-ának (1) bekezdése az építőmérnökök pártatlanságának és függetlenségének megőrzésére irányul, ily módon az építőmérnöki társaságok igazgatóira és képviselőire vonatkozó szabályokat fenn kell tartani.
- 72 A szabadalmi ügyvivői társaságokat illetően az Osztrák Köztársaság – a pert megelőző eljárás során általa kifejtett és a Bizottság keresetlevelében összefoglalt érveken túlmenően – tájékoztatja a Bíróságot, hogy szándékában áll a PAG 29a. §-a 1. pontjának b)–e) alpontját módosítani, az e társaságban tagsággal rendelkező személyek körének kiterjesztése céljából e cikket egy új ponttal kiegészíteni, valamint e törvény 29a. §-ának 4. pontját törölni.
- 73 Az állatorvosi társaságokat illetően az Osztrák Köztársaság azzal érvel, hogy egyáltalán nem állítható, hogy nincs kapcsolat az állatorvosi szakma és a közegészségügy védelme között, mivel ez a szakma garantálja a biztonságos élelmiszerek termelését. Ez a tagállam előadja, hogy az állatorvosokat nemcsak a TÁG, hanem más szabályozások is arra kötelezik, hogy bejelentsék mind az állatbetegségeket, mind pedig bizonyos emberi betegségeket vagy az ilyen betegségekkel való fertőzöttség gyanúját.
- 74 Az Osztrák Köztársaság emellett úgy véli, hogy az etikai szabályok csak a szakmájukat gyakorló állatorvosokkal szemben keletkeztethetnek kötelező hatást, és valószínűsíthetően nem zárják ki a nem szakmabeli személyekkel fennálló függőségi viszonyokat, hacsak nem léptetnek életbe ezen utóbbiakkal szemben egy szigorú állami ellenőrzési rendszert. Ez a tagállam úgy véli, hogy egyáltalán nem világos a

Bizottság azon álláspontja, amely szerint a TÁG 15a. §-ának törlése az árakat illetően előnyös lenne a fogyasztók számára, annál is inkább, mivel ez a rendelkezés nem zárja ki az olyan társaságok tevékenységét, amelyekben állatorvosi végzettséggel nem rendelkező személyek vesznek részt.

- 75 A Németországi Szövetségi Köztársaság az Osztrák Köztársaság kereseti kérelmeinek támogatása végett avatkozik be, a Bizottság által vitatott észrevételeit pedig a ZTG rendelkezései 2006/123 irányelvvel való összeegyeztethetőségének vizsgálatára korlátozza. A Németországi Szövetségi Köztársaság e tekintetben azzal érvel, hogy amennyiben a ZTG 26. §-ának (1) bekezdése és 28. §-ának (1) bekezdése a 2006/123 irányelv 15. cikke (2) bekezdésének értelmében vett „követelményeknek” minősül, e bekezdések megfelelnek az ezen irányelv 15. cikkének (3) bekezdésében felsorolt feltételeknek, ily módon azok igazoltak.
- 76 A Németországi Szövetségi Köztársaság ennek megfelelően egyrészt azzal érvel, hogy az építőmérnöki társaságokbeli tagsághoz való hozzáférésnek kizárólag az építőmérnökökre és építőmérnöki társaságokra való korlátozása szükséges a függetlenség megőrzésére, a megelőző igazságszolgáltatásra, a szolgáltatások minőségére, a fogyasztók védelmére, valamint a bizalommal kapcsolatos kötelezettség tiszteletben tartására irányuló célkitűzések eléréséhez. Ez a tagállam másrészt azzal érvel, hogy az a követelmény, amely szerint az építőmérnöki társaságok igazgatói és jogi képviselői kizárólag az építőmérnökök lehetnek, az átláthatóságot és a szolgáltatás minőségét garantálja, valamint megkönnyíti az ilyen társaságoknál a felelős személyek meghatározását.
- 77 A Németországi Szövetségi Köztársaság szerint a belső szabályzatokhoz és az etikai szabályokhoz hasonló, kevésbé korlátozó intézkedésekkel nem lehet elérni a kinyilvánított célkitűzéseket ugyanúgy, mint a szóban forgó nemzeti rendelkezésekkel. Ezen túlmenően, a biztosítással kapcsolatos rendelkezések teljesen más célt szolgálnak, jelesen a már bekövetkezett károk megtérítését, nem pedig az ilyen károk megelőzését.

A Bíróság álláspontja

- 78 A 2006/123 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamoknak meg kell vizsgálniuk, hogy jogrendszerük előír-e az e cikk (2) bekezdésében említettekhez hasonló követelményeket, és biztosítaniuk kell, hogy azok összeegyeztethetők legyenek az e cikk (3) bekezdésében említett feltételekkel.
- 79 Ezen irányelv 15. cikke (2) bekezdésének b) pontja azokat a követelményeket említi, amelyek a szolgáltatónak a meghatározott jogi formában való működésre kötelezésére vonatkoznak. Ugyanezen cikk (2) bekezdésének c) pontja a társaság tulajdonlására vonatkozó követelményeket említi.
- 80 Az említett 15. cikk (5) és (6) bekezdéséből következik, hogy a tagállamok fenntarthatnak vagy – adott esetben – bevezethetnek az említett 15. cikk (2) bekezdésében említettekkel megegyező típusú követelményeket, feltéve, hogy azok összeegyeztethetők az e cikk (3) bekezdésében meghatározott feltételekkel (lásd ebben az értelemben: 2015. június 16-i Rina Services és társai ítélet, C-593/13, EU:C:2015:399, 33. pont).
- 81 Az említett irányelv 15. cikkének (3) bekezdésében felsorolt kumulatív feltételek elsősorban az érintett követelmények hátrányos megkülönböztetéstől való mentességére vonatkoznak, vagyis e követelmények sem közvetlenül, sem közvetve nem lehetnek hátrányosan megkülönböztetők az állampolgárság, vagy társaságok esetén a létesítő okirat szerinti székhely helye alapján, másodsorban azok szükségességére, vagyis a követelményeket a közérdeken alapuló kényszerítő indoknak kell alátámasztania, és harmadsorban azok arányosságára, azaz a követelményeknek alkalmasnak kell lenniük a követett célok teljesítésének biztosítására, nem haladhatják meg az adott cél teljesítéséhez szükséges mértéket, és nem válthatók ki más, ugyanazt az eredményt biztosító, kevésbé korlátozó intézkedéssel.

- 82 Ebből következik különösen az, hogy jóllehet az említett 15. cikk értelmében vett követelmény igazolása céljából közérdeken alapuló kényszerítő indokra hivatkozó tagállamnak kell bizonyítania, hogy az általa alkalmazott szabályozás az elérni kívánt jogszerű cél elérésére alkalmas, és ahhoz szükséges, ez a bizonyítási teher nem terjedhet annak megköveteléséig, hogy e tagállam objektív bizonyítékok szolgáltatson arról, hogy semmilyen más elképzelhető intézkedés nem tudná ugyanazt a célt ugyanolyan feltételekkel elérni (lásd ebben az értelemben: 2009. április 28-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-518/06, EU:C:2009:270, 84. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2011. március 24-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-400/08, EU:C:2011:172, 123. pont; 2015. december 23-i Scotch Whisky Association és társai ítélet, C-333/14, EU:C:2015:845, 55. pont). Ez a követelmény a gyakorlatban ugyanis azt eredményezné, hogy az érintett tagállamot megfosztják az adott területen meglévő szabályozási hatáskörétől.
- 83 A jelen ügyben a jelen kifogással összefüggésben vitatott nemzeti rendelkezésekből következik először is, hogy az építőmérnöki társaságok tagjai kizárólag természetes személyek és építőmérnöki társaságok lehetnek, és kizárólag az építőmérnöki társaságban tagsággal és e társaság többségi tulajdonjogával rendelkező természetes személyek nevezhetők ki ilyen társaság vezető tisztségviselőinek és képviselőinek. Másodszor, kizárólag maguk a szabadalmi ügyvivők, családtagjaik, valamint az e természetes személyek által létrehozott alapítványok rendelkezhetnek részesedéssel szabadalmi ügyvivői társaságban, a szabadalmi ügyvivőknek pedig meghatározó befolyással kell rendelkezniük az ilyen társaságban. Harmadszor, kizárólag az állatorvosok vagy az állatorvosi társaságok üzemeltethetnek rendelőt, illetve állatorvosi klinikát, a nem szakmabeli személyek kizárólag csendestársakként vehetnek részt, és csak az ilyen társaságban lényeges részesedéssel rendelkező állatorvosok lehetnek a társaság fióktelepének felelős vezetői.
- 84 Meg kell állapítani, hogy ezek a követelmények az építőmérnöki, a szabadalmi ügyvivői és az állatorvosi társaságoknak a jogi formájára és tőketulajdonosainak összetételére egyaránt vonatkoznak, így azok a 2006/123 irányelv 15. cikke (2) bekezdése b) és c) pontjának hatálya alá tartoznak.
- 85 Ennélfogva azt kell vizsgálni, hogy a szóban forgó nemzeti követelmények esetében teljesülnek-e a 2006/123 irányelv 15. cikkének (3) bekezdésében említett feltételek, azaz, hogy azok nem hátrányosan megkülönböztetőek, valamint szükségesek valamely közérdeken alapuló kényszerítő indok megvalósulásához és arányosak azzal (lásd ebben az értelemben: 2018. március 1-jei CMVRO ítélet, C-297/16, EU:C:2018:141, 54. pont).
- 86 Mindenekelőtt, ami az első feltételt illeti, a Bírósághoz benyújtott egyik irat sem jelzi, hogy a jelen ítélet 83. pontjában említett követelmények a 2006/123 irányelv 15. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében közvetlenül vagy közvetve hátrányosan megkülönböztető jellegűek lennének.
- 87 Ezután, az említett feltételek közül a másodikat illetően pontosítani kell, hogy az Osztrák Köztársaság jelzi lényegében, hogy a szóban forgó követelmények célja az érintett szakmákkal kapcsolatos objektivitás és függetlenség garantálására, valamint a jogbiztonságra irányuló cél, az állatorvosok esetében pedig egyúttal az egészség védelmére irányuló cél elérése.
- 88 Előjáróban meg kell állapítani, hogy az érintett szakmákkal kapcsolatos objektivitás és függetlenség garantálására, valamint a jogbiztonságra irányuló célkitűzés a szolgáltatások igénybevevőinek védelmére irányuló, a 2006/123 irányelv (40) preambulumbekkezdésében említett célkitűzéshez és a szolgáltatások minőségének garantálására irányuló célkitűzéshez kapcsolódik.
- 89 Meg kell állapítani, hogy a szolgáltatások igénybevevőinek védelmére, a szolgáltatások minőségének garantálására, valamint az egészség védelmére irányuló célkitűzés közérdeken alapuló olyan kényszerítő indokot képez, amely igazolhatja az uniós jog által biztosított szabadságokkal kapcsolatos korlátozásokat (lásd ebben az értelemben: 2000. október 3-i Corsten ítélet, C-58/98, EU:C:2000:527, 38. pont; 2018. március 1-jei CMVRO ítélet, C-297/16, EU:C:2018:141, 57. pont).

- 90 Végül, ami a 2006/123 irányelv 15. cikkének (3) bekezdésében említett harmadik feltételt illeti, az három tényező együttes fennállását feltételezi, vagyis azt, hogy a követelmény alkalmas legyen az elérni kívánt célkitűzés teljesítésének biztosítására, hogy ne haladj meg a célkitűzés eléréséhez szükséges mértéket, valamint hogy ezt a célkitűzést ne lehessen más, kevésbé korlátozó intézkedés útján megvalósítani.
- 91 E tekintetben a 2006/123 irányelv 15. cikke (3) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy az érintett tagállamnak kell ellenőriznie, ekként pedig bizonyítania – az érvelését alátámasztani képes, pontos elemekre való hivatkozással – azt, hogy a jelen ügybelihez hasonló követelmények megfelelnek az e rendelkezésben támasztott feltételeknek (lásd ebben az értelemben: 2014. január 23-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-296/12, EU:C:2014:24, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 92 Ami azt illeti, hogy a szóban forgó követelmények jellegüknél fogva alkalmasak-e a nyilvánított célkitűzések megvalósítására, meg kell állapítani, hogy a társaságok jogi formájára és tulajdoni részesedésére vonatkozó korlátozások – amennyiben azok e társaság tulajdoni részesedésével kapcsolatos átláthatóságot és az e tőkében részesedéssel rendelkező személyek képzettségét biztosítják, és pontosan meghatározzák az érintett társaságban a felelős személyeket – főszabály szerint alkalmasak a szolgáltatások igénybevevőinek védelmére és a szolgáltatások minőségének garantálására irányuló célkitűzések megvalósítására.
- 93 A közegészségügy védelmére irányuló célkitűzést illetően, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az állatorvosi társaságok tőkéjében való, az állatorvosok általi kizárólagos tulajdonnal kapcsolatos követelmények alkalmasak arra, hogy mérsékeljék annak a kockázatát, hogy ezek a társaságok olyan gazdasági stratégiát fognak követni, amely sértheti a közegészségügy védelmére irányuló célkitűzést és az állatorvosok függetlenségét (lásd ebben az értelemben: 2018. március 1-jei CMVRO ítélet, C-297/16, EU:C:2018:141, 82. és 83. pont).
- 94 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a nemzeti szabályozás csak akkor alkalmas az elérni kívánt célkitűzés megvalósításának biztosítására, ha azt valóban koherens és szisztematikus módon kívánja elérni (lásd ebben az értelemben: 2009. március 10-i Hartlauer ítélet, C-169/07, EU:C:2009:141, 55. pont; 2015. október 15-i Grupo Itevelesa és társai ítélet, C-168/14, EU:C:2015:685, 76. pont; 2016. június 30-i Sokoll-Seebacher és Naderhirn végzés, C-634/15, EU:C:2016:510, 27. pont).
- 95 A jelen ügyben megjegyzendő, hogy – amint arra a Bizottság helytállóan hivatkozik, és anélkül, hogy ezt az Osztrák Köztársaság vitatná – a szabadalmi ügyvivőkre nézve a tulajdoni részesedéssel kapcsolatban előírt követelmények nem tekinthetők ezen ítélkezési gyakorlat értelmében koherensnek, mivel az osztrák jogszabály megengedi a nem a szabadalmi ügyvivői szakmába tartozó személyek – jelesül a szabadalmi ügyvivő családtagjai – számára, hogy tagokká váljanak a szabadalmi ügyvivői társaságban, holott ezt a lehetőséget nem írja elő azon társaságok számára, amelyek ezen a területen tevékenykednek és amelyek az Osztrák Köztársaságtól eltérő tagállamokban rendelkeznek székhellyel.
- 96 Ebből következik, hogy az Osztrák Köztársaság nem bizonyította, hogy ezek a követelmények alkalmasak az elérni kívánt célkitűzések megvalósításának biztosítására.
- 97 Ezzel szemben egyebekben meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem terjeszt elő egyetlen olyan konkrét érvet sem, amely annak vitatására vonatkozik, hogy a szóban forgó követelmények alkalmasak-e az állítólagos célkitűzések megvalósítására, továbbá annak előadására szorítkozik, hogy ezek a követelmények meghaladják a nyilvánított célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket.
- 98 A 2006/123 irányelv 15. cikke (3) bekezdésének c) pontjában szereplő, a jelen ítélet 90. pontjában említett második tényezőt illetően, mindenekelőtt irrelevánsként kell elutasítani az Osztrák Köztársaság azon érvelését, amely szerint a jelen kereset benyújtásakor még nem hatályos törvénytervezetek e szabályozás módosítására irányulnak.

- 99 Amit az ugyanis a jelen ítélet 48. pontjából kitűnik, a kötelezettségszegés fennállását a tagállamban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni, és hogy a későbbi változásokat a Bíróság nem veheti figyelembe.
- 100 Ennélfogva azt kell vizsgálni, hogy az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor hatályos, szóban forgó követelményekkel kapcsolatban az Osztrák Köztársaság által előterjesztett érvelés lehetővé teszi-e annak bizonyítását, hogy azok nem haladják-e meg a kinyilvánított célkitűzések megvalósításához szükséges mértéket.
- 101 E tekintetben először is a ZTG 28. §-ának (1) bekezdésében említett követelményt illetően meg kell állapítani, hogy a Bizottság több, kevésbé korlátozó alternatív intézkedést – például magatartási szabályokat, valamint biztosításra és garanciára vonatkozó szabályokat – javasolt, amelyek különösen együttesen lehetővé tehetnék az elérni kívánt célkitűzések megvalósítását. Márpedig noha az Osztrák Köztársaság állítása szerint ez a követelmény elengedhetetlennek tűnik annak a biztosításához, hogy az építőmérnöki társaságok vezető tisztségviselői személyesen feleljenek szolgáltatásaikért, ez a tagállam nem támasztja alá ezt az érvelést oly módon, hogy a Bíróság arra a következtetésre juthasson, hogy a kevésbé korlátozó intézkedések nem lennének elegendők a kinyilvánított célok eléréséhez.
- 102 Másodsor, ami a PAG 29a. §-át illeti, a jelen ítélet 95. és 96. pontjában szereplő megfontolásokhoz hozzá kell tenni egyrészt, hogy a Bizottságnak a jelen ítélet 62–64. pontjában összefoglalt érvei alapján arra lehet következtetni, hogy az e rendelkezésben szereplő követelmények meghaladják az elérni kívánt célkitűzések megvalósulásához szükséges mértéket, valamint másrészt, hogy az Osztrák Köztársaság a Bíróság előtt nem adott elő az ezen érvelés megcáfolására alkalmas érvelést.
- 103 Harmadsor, a TÄG 15a. §-át illetően az Osztrák Köztársaság egyfelől azzal érvel, hogy az állatorvosokra számos, az egészség védelmével kapcsolatos kötelezettség vonatkozik, így a biztonságos élelmiszerek termelésének biztosítása, valamint az állatbetegségek és bizonyos emberi betegségek bejelentése. Ez a tagállam másfelől előadja, hogy a magatartási szabályok – ha csak azok tiszteletben tartását az állam szigorúan nem ellenőrzi – nem zárhatják ki a nem szakmabeli személyekkel fennálló függőségi viszonyokat és az ilyen személyek befolyását, ily módon ezek a szabályok nem alkalmasak az elérni kívánt célkitűzések megvalósítására.
- 104 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az egészség védelmére és az állatorvosok függetlenségére irányuló célok elérésére való jogszerű törekvés nem igazolhatja, hogy az állatorvosi végzettséggel nem rendelkező gazdasági szereplőket teljes mértékben kizárják az állatorvosi társaságokban való részesedésből, amennyiben nem kizárt az állatorvosok akkor is tényleges ellenőrzést tudnak gyakorolni e társaságok felett, ha nem kizárólagos jelleggel rendelkeznek tulajdoni részesedéssel az említett társaságok tőkéjében, mivel e tőke egy korlátozott részének az állatorvosi végzettséggel nem rendelkező személyek általi tulajdonlása nem szükségszerűen képezi akadályát az ilyen ellenőrzésnek (lásd ebben az értelemben: 2018. március 1-jei CMVRO ítélet, C-297/16, EU:C:2018:141, 86. pont).
- 105 Ennélfogva túlmegy a közegészségügy védelmére és az állatorvosok függetlenségére irányuló célkitűzések eléréséhez szükséges mértéken az a nemzeti szabályozás, amely kizárja az állatorvosi társaságokban való mindenféle tulajdoni részesedésből a szakmai engedéllyel nem rendelkező összes személyt.
- 106 A fenti megfontolások összességéből kitűnik, hogy a szóban forgó nemzeti követelmények meghaladják az elérni kívánt célkitűzésekhez szükséges mértéket, ily módon pedig sértik a 2006/123 irányelv 15. cikkének (3) bekezdését.
- 107 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a 2006/123 irányelv 15. cikkének megsértésével kapcsolatos kifogás megalapozott. E körülmények között nem kell a szóban forgó szabályozást az EUMSZ 49. cikkre tekintettel vizsgálni.

A 2006/123 irányelv 25. cikkének megsértésével kapcsolatos kifogásról

A felek érvei

- 108 A Bizottság azzal érvel, hogy a ZTG 21. §-ának (1) bekezdése és a PAG 29a. §-ának 6. pontja arra kötelezi az érintett szakmai társaságokat, hogy az építőmérnöki, illetve a szabadalmi ügyvivő szakma gyakorlására szorítkozzanak. Márpedig a 2006/123 irányelv 25. cikke azt írja elő a tagállamok számára, hogy számolják fel azokat a követelményeket, amelyek a szolgáltatókat egy adott konkrét tevékenység kizárólagos folytatására kötelezik, vagy amelyek különböző tevékenységek közös vagy partneri keretek között történő folytatását korlátozzák. A Bizottság álláspontja szerint egyrészt ezek a nemzeti rendelkezések a több ágazatot átfogó tevékenységeket végző másodlagos telephelyeknek az Osztrák Köztársaságtól eltérő tagállamban letelepedett társaságok általi létrehozását és az elsődleges telephelyeknek az Ausztriában letelepedett társaságok általi létrehozását egyaránt akadályozzák. Másrészt ezek a rendelkezések akadályozzák a szolgáltatásnyújtás szabadságát.
- 109 Az építőmérnöki társaságokat illetően a Bizottság előadja, hogy sérti a 2006/123 irányelv 25. cikkét a ZTG 21. §-ának (3) bekezdése, amely szerint az építőmérnöki társaságok kizárólag akkor hozhatnak létre polgári jogi társaságot kereskedőkkel, ha e kereskedők nem jogosultak végrehajtási feladatokat végezni.
- 110 A Bizottság e tekintetben először is azzal érvel, hogy kizárólag az építészmérnökök és a mérnökök hozhatnak létre közös társaságokat, mivel más szakmabeli személyekkel csak akkor lehet polgári jogi társaságokat létrehozni, ha ezeket a személyeket nem jogosítják fel végrehajtási feladatok elvégzésére. Másodsorban – a Bizottság álláspontja szerint – építőmérnöki társaság formájában nem lehet más szakmabeli személyekkel társulást létesíteni, ezt kizárólag olyan polgári jogi társaság formájában lehet megtenni, amelyben a tagok személyes felelősséggel rendelkeznek és amelyben a tagokat nem illeti meg a korlátozott felelősségű társaság felelősségének korlátozottsága. Harmadsorban, ez az intézmény megjegyzi, hogy ellentmondásosnak és aránytalannak tűnik az a megközelítés, amely szerint az a mérnök, aki a ZTG szerint nyújtja a szolgáltatásait, azzal a céllal társulhat építőmérnökökkel, hogy építőmérnöki társaságot hozzon létre, míg az a mérnök, aki a GewO keretében nyújtja a szolgáltatásait, ezt kizárólag polgári jogi társaság formájában teheti meg.
- 111 A szabadalmi ügyvivői társaságokat illetően a Bizottság előadja, hogy a PAG 29a. §-ának 6. pontja értelmében az ilyen társaság tevékenységének a szabadalmi ügyvivői szakma gyakorlására – ennek körében a kiegészítő tevékenységekre és a társaság eszközeinek kezelésére – kell korlátozódnia. Ezen intézmény szerint a tanácsadás magas szintű minőségének megvalósítására és a fogyasztók érdekeinek védelmére irányuló célok olyan intézkedések révén is elérhetők, amelyek nem zárják ki abszolút módon a szabadalmi ügyvivők tevékenységeinek más szakmákkal közös vagy partnerségben való folytatását.
- 112 Az Osztrák Köztársaság azzal érvel, hogy a 2006/123 irányelvből kitűnik, hogy a több ágazatot átfogó tevékenységekkel kapcsolatos korlátozások megengedettek, amennyiben azok a szabályozott szakmák pártatlanságának, függetlenségének és tisztességének megőrzésére irányulnak.
- 113 E tekintetben az építőmérnöki társaságokat illetően ez a tagállam elsősorban előadja, hogy a ZTG 21. §-ának (1) bekezdése lehetővé teszi a különböző szakterületeken működő építőmérnöki társaságok társulását. E tagállam másodsorban emlékeztet arra, hogy a ZTG 21. §-ának (3) bekezdése a más szakmákkal való társulást is megengedi, feltéve hogy azokat nem jogosítják fel végrehajtási tevékenységek végzésére.
- 114 Az említett tagállam álláspontja szerint – figyelemmel a tervezési és kivitelezési funkciók szigorú elkülönítésére – a belső szervezetre vonatkozó szabályok nem elegendőek ahhoz, hogy lehetővé váljon a szakma pártatlanságának és függetlenségének biztosítására irányuló célkitűzés elérése. Az Osztrák

Köztársaság ezenfelül úgy véli, hogy nem alkalmas az elérni kívánt cél megvalósítására a Bizottság azon elgondolása, amely szerint elegendő lenne az összeférhetetlenség megelőzésével kapcsolatos iránymutatások kidolgozása, mivel az ilyen iránymutatások nem kötelező erejűek.

- 115 A szabadalmi ügyvivői társaságokkal kapcsolatban az Osztrák Köztársaság tájékoztatja a Bíróságot, hogy a PAG 29a. §-ának 6. és 11. pontját illetően javasolt módosítások e rendelkezések egyszerű törléséből állnak, ily módon nem róható fel neki a több ágazatot átfogó tevékenységekkel kapcsolatos semmiféle korlátozás.

A Bíróság álláspontja

- 116 A 2006/123 irányelv 25. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltatókra ne vonatkozzanak olyan követelmények, amelyek egy adott konkrét tevékenység kizárólagos folytatására kötelezik őket, vagy amelyek különböző tevékenységek közös vagy partneri keretek között történő folytatását korlátozzák. Az e bekezdés a) és b) pontjában említett szolgáltatókra azonban vonatkozhatnak ilyen követelmények, amennyiben teljesülnek az e bekezdésben előírt feltételek.
- 117 A jelen ügyben egyrészt a ZTG 21. §-ának (1) bekezdése értelmében az építőmérnökök – kizárólag az építőmérnöki szakma állandó gyakorlása céljából – létesíthetnek építőmérnöki társaságokat, míg e cikk (3) bekezdése értelmében társaságoknak a kereskedőkkel való, építőmérnökök általi létrehozása csak akkor engedélyezett, ha a társaság olyan polgári jogi társaság, amelyben a kereskedők nem jogosultak végrehajtási feladatok elvégzésére.
- 118 Másrészt – a PAG 29a. §-ának 6. pontja értelmében – a szabadalmi ügyvivői társaságok tevékenysége e szakma gyakorlására, a kiegészítő tevékenységekre és az érintett társaság eszközeinek kezelésére korlátozódik.
- 119 Ebből következik, hogy ezek a rendelkezések az ott említett szolgáltatókkal szemben a 2006/123 irányelv 25. cikkének (1) bekezdésében említettekhez hasonló követelményeket írnak elő. Ennélfogva azt kell még vizsgálni, hogy ezek a követelmények igazolhatók-e ezen rendelkezés a) vagy b) pontja értelmében.
- 120 Az Osztrák Köztársaság e tekintetben azzal érvel, hogy a ZTG 21. §-a az építőmérnöki szakma pártatlanságának, függetlenségének és tisztességének megőrzésére irányul, és úgy véli, hogy magatartási szabályokkal nem biztosítható e célkitűzések elérése. A szabadalmi ügyvivőket illetően ez a tagállam tájékoztatja a Bíróságot a Bizottság által kifogásolt rendelkezések törlésére irányuló jogalkotási módosításokról.
- 121 A jelen ítélet 48. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően el kell utasítani az Osztrák Köztársaságnak a PAG azon jogalkotási módosításokra vonatkozó érveit, amelyekre az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártá után került sor és amelyek ráadásul még hatályba sem léptek a jelen kereset benyújtásakor.
- 122 A ZTG 21. §-át illetően meg kell állapítani, hogy az Osztrák Köztársaság egyáltalán nem fejtette ki, hogy pontosan miben kérdőjeleződne meg az építőmérnöki szakma pártatlansága, függetlensége és tisztessége, ha az építőmérnökök – a ZTG 21. §-ának (1) bekezdésében említettekhez hasonló társaság keretében – más szakmabeli személyekkel társulhatnának. Annál is inkább ez a helyzet, mivel ugyanezen rendelkezés (3) bekezdése bizonyos feltételek mellett megengedi, hogy az építőmérnökök más tevékenységet folytató személyekkel polgári jogi társaság keretében társuljanak.

- 123 Az Osztrák Köztársaság mindenesetre nem terjesztett elő konkrét érvet annak bizonyítására, hogy más, kevésbé korlátozó intézkedések, például a több ágazatot átfogó tevékenységeket végző társaság belső szervezeti szabályzatának a Bizottság által az érvelésében előírányzott elfogadása nem lenne alkalmas a tevékenységét egy ilyen társaság keretében végző építőmérnök pártatlanságának, függetlenségének és tisztességének a biztosítására. Ennélfogva nem lehet elfogadni, hogy a hasonló társaságok létesítésének a ZTG 21. §-ából eredő megtiltása e célból – a 2006/123 irányelv 25. cikke (1) bekezdésének a) vagy b) pontja értelmében – „szükséges”.
- 124 A fenti észrevételekből következik, hogy a 2006/123 irányelv 25. cikkének megsértésével kapcsolatos kifogás megalapozott.
- 125 Következésképpen meg kell állapítani, hogy az Osztrák Köztársaság – azzal, hogy az építőmérnöki és a szabadalmi ügyvivői társaságok székhelyével kapcsolatos követelményeket, az építőmérnöki, a szabadalmi ügyvivői és az állatorvosi társaságok jogi formájával és tulajdoni részesedésével kapcsolatos követelményeket, továbbá az építőmérnöki és a szabadalmi ügyvivői társaságok esetében a több ágazatot átfogó tevékenységekkel kapcsolatos korlátozást tartott fenn – nem teljesítette a 2006/123 irányelv 14. cikkének 1. pontjából, 15. cikkének (1) bekezdéséből, 15. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjából, 15. cikkének (3) bekezdéséből és 25. cikkéből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

- 126 A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az Osztrák Köztársaságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a saját költségein felül a Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.
- 127 Az említett szabályzat 140. cikkének (1) bekezdése alapján a Németországi Szövetségi Köztársaság maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az Osztrák Köztársaság – azzal, hogy az építőmérnöki és a szabadalmi ügyvivői társaságok székhelyével kapcsolatos követelményeket, az építőmérnöki, a szabadalmi ügyvivői és az állatorvosi társaságok jogi formájával és tulajdoni részesedésével kapcsolatos követelményeket, továbbá az építőmérnöki és a szabadalmi ügyvivői társaságok esetében a több ágazatot átfogó tevékenységekkel kapcsolatos korlátozást tartott fenn – nem teljesítette a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 14. cikkének 1. pontjából, 15. cikkének (1) bekezdéséből, 15. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjából, 15. cikkének (3) bekezdéséből és 25. cikkéből eredő kötelezettségeit.**
- 2) A Bíróság az Osztrák Köztársaságot kötelezi a saját költségein felül az Európai Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.**
- 3) A Németországi Szövetségi Köztársaság maga viseli saját költségeit.**

Aláírások